

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

APPROACHES OF ACADEMIC DEVELOPMENT BASED ON THE CONCEPT OF
ENHANCING STUDENTS' CREATIVE THINKING

เจนเนต ประเสริฐวิทย์¹ ชญาพิมพ์ อุสาโท²
Jennet Prasertvit¹ Chayapim Usaho²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding Author, e-mail: jennetp4@gmail.com

Received: July 12, 2018; Revised: September 23, 2018; Accepted: October 10, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากร คือ โรงเรียนจิตรลดา ระดับมัธยมศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ และครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางฯ โดยรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2561 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ฐานนิยม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและมากตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนามีทั้งหมด 9 แนวทาง โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นตามลำดับดังนี้ (1) การพัฒนา

การวัดและประเมินผล 2 แนวทาง (2) การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 6 แนวทาง และ (3) การพัฒนาหลักสูตร 1 แนวทาง

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This descriptive research aimed to: 1) study the present and the desirable states of academic management of Chitralada School based on the concept of enhancing students' creative thinking and 2) propose approaches for academic management development of Chitralada School based on the concept of enhancing students' creative thinking. The population was the secondary section of Chitralada School. The informants were the Deputy Director for Academic Affairs, the Assistant Director, the Head of Teaching and Learning Division, Head of Departments and teachers. The research instruments were rating scale questionnaires and rating-scale appropriability and possibility of evaluation forms. The data were gathered from March to May 2018 and were then analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, PNI_{modified}, mode and content analysis.

The results were as follows: 1) the present and the desirable states in academic management of Chitralada school based on the concept of enhancing students' creative thinking were at a medium level and a high level respectively. 2) The first priority needs index was the measurement and evaluation; the second priority needs index was the instructional management; and the last priority needs index was the curriculum development. There were nine approaches of academic management development. The approaches sort by priority needs index were the two measurement and evaluation approaches, the six instructional management approaches and the curriculum development approach.

Keywords: Academic Administration, Creative Thinking, Secondary School Student

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นพลังแห่งการคิดและเป็นกระบวนการทางสมองที่ทำให้มนุษย์เกิดการค้นพบสิ่งใหม่ หรือนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหา การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ไปในทางที่สร้างสรรค์ ส่งผลให้การดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบันของมนุษย์มีความสะดวกสบายขึ้นอย่างต่อเนื่อง การกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้อย่างเหมาะสมจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและประเทศชาติ หากประเทศใดมีคนที่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่มาก ก็จะเป็นแรงขับเคลื่อนสูงในการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (สมพร หลิมเจริญ, 2552) การพัฒนามนุษย์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากปัจจุบันเป็นระบบเศรษฐกิจแบบฐานความรู้ และเศรษฐกิจแบบสร้างสรรค์แข่งขันกันด้วยแนวคิดที่แปลกใหม่ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ (ธัญญรัตน์ บัวพันธ์, 2558) โดยองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ (Guilford, 1967) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นอย่างมาก ในตัวบุคคลที่ไม่สามารถหาซื้อได้ด้วยเงิน แต่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน (ทวีป อภิสทธิ, 2559) ดังนั้น การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้บุคคลใช้ความสามารถของตนเองในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ (อารี พันธมณี, 2557)

หน้าที่หลักของโรงเรียนคือการให้บริการทางการศึกษา โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถภาพตรงตามความต้องการของสังคม ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน โดยขอบข่ายงานของบริหารวิชาการ ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานและการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกระบวนการจัดการเรียนการสอนควรต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากการศึกษาพบว่า หากต้องการจะพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ควรมีการนำความคิดสร้างสรรค์ไปสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะของครูผู้สอน บรรยากาศในชั้นเรียน เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจ เชวชนปัญญา และเชวชนอารมณ์มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วย (เบญจพร อยู่เจริญ, 2551) โดยหลักการในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีดังนี้ 1) ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติจริง 2) ฝึกปฏิบัติเทคนิคการคิดที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง 3) จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ให้มีอิสระทางความคิด การปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ 4) สร้างแรงจูงใจภายใน 5) ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการคิดด้วยตนเอง การแก้ปัญหา และการคิด

สร้างสรรค์ และ 6) เสริมแรงทางบวก (สมพร หลิมเจริญ, 2552) นอกจากนี้ การสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีแนวทางที่สำคัญคือ การใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์ การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และการระดมพลังสมอง (Davis, 2003)

จากผลการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนจิตรลดา (โรงเรียนจิตรลดา, 2560) พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านวิชาการและทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี แต่ยังมีข้อที่ควรพัฒนาคือ ทักษะด้านการนำเสนอและทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมความสามารถหรือทักษะในการแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งโรงเรียนจิตรลดามีอุดมการณ์และเป้าประสงค์ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน คือ นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ได้แก่ ทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ทักษะในการวางแผนและกำกับดูแลตัวเอง ทักษะในการเรียนรู้ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะในการสื่อสาร และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้จัดการและผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่ตั้งไว้

หากโรงเรียนจิตรลดาต้องการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โรงเรียนจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนานักเรียนที่ชัดเจน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโดยตรง จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยเห็นควรว่า การทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนโรงเรียนจิตรลดาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

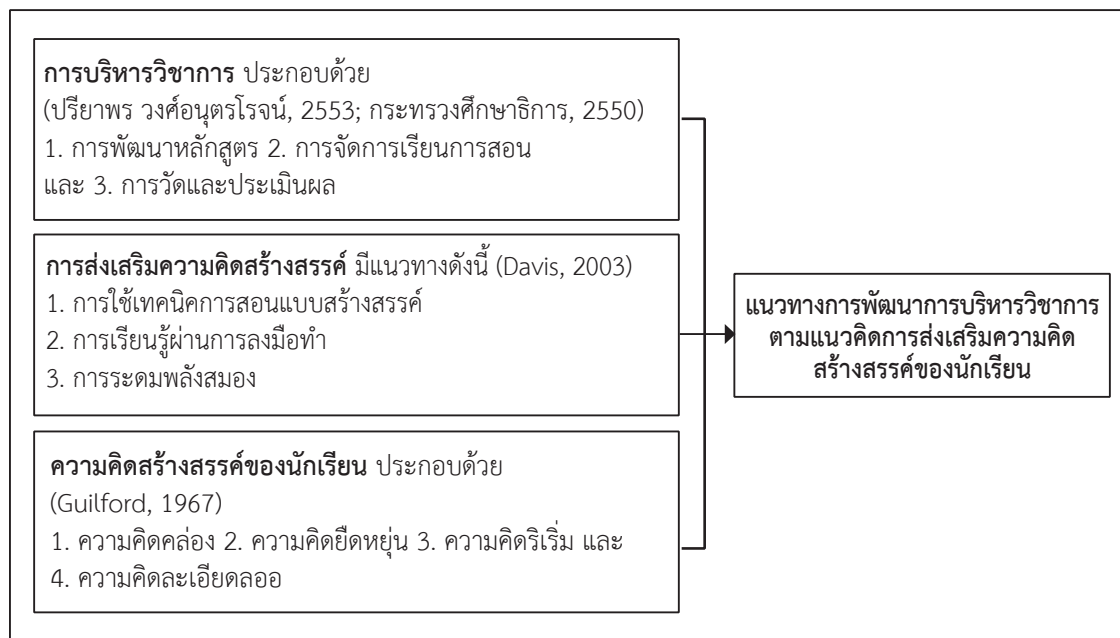
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553; กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

2. กรอบแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มี 3 แนวทาง ได้แก่ การใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์ การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และการระดมพลังสมอง (Davis, 2003)

3. กรอบแนวคิดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ (Guilford, 1967)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ระดับมัธยมศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยมี 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 วิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 2.2 ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำร่างแนวทางฯ ดังกล่าวไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จากนั้นผู้วิจัยนำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2.3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางฯ ตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์/นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา 1 ท่าน อาจารย์/นักวิชาการด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน 1 ท่าน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ระดับมัธยมศึกษา 1 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และฐานนิยม

ขั้นตอนที่ 2.4 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขอขยายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยขอขยายการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล และการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในภาพรวมที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การวัดและการประเมินผล รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรมีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นโดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดการวิจัยทั้ง 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ การบริหารวิชาการ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ได้ผลการสังเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริม

ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

(Modified Priority Needs Index: PNI_{modified})

การบริหารวิชาการ		การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์				เฉลี่ยรวม
			1) ความคิด คล่อง	2) ความคิด ยืดหยุ่น	3) ความคิด ริเริ่ม	4) ความคิด ละเอียดลออ	
1. การพัฒนาหลักสูตร (3)	1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (1)		0.349 (4)	0.374 (2)	0.373 (3)	0.433 (1)	0.382
	1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (2)		0.271 (4)	0.317 (2)	0.300 (3)	0.337 (1)	0.306
2. การจัด การเรียนการสอน (2)	2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2)	เทคนิคการสอน (2)	0.314 (4)	0.318 (3)	0.382 (1)	0.378 (2)	0.348
		ลงมือทำ (3)	0.301 (4)	0.307 (3)	0.383 (2)	0.387 (1)	0.345
		ระดมพลังสมอง (1)	0.342 (4)	0.348 (3)	0.375 (2)	0.380 (1)	0.361
	2.2 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ (1)	เทคนิคการสอน (2)	0.400 (1)	0.374 (2)	0.371 (3)	0.352 (4)	0.374
		ลงมือทำ (3)	0.407 (1)	0.307 (4)	0.338 (3)	0.342 (2)	0.349
		ระดมพลังสมอง (1)	0.372 (1)	0.354 (3)	0.362 (2)	0.372 (1)	0.365
3. การวัดและประเมินผล (1)		เทคนิคการสอน (3)	0.308 (4)	0.345 (3)	0.401 (1)	0.363 (2)	0.354
		ลงมือทำ (2)	0.355 (3)	0.354 (4)	0.391 (1)	0.379 (2)	0.371
		ระดมพลังสมอง (1)	0.361 (4)	0.404 (1)	0.396 (2)	0.393 (3)	0.389
เฉลี่ยรวม			0.342	0.345	0.372	0.373	
ลำดับความต้องการจำเป็น			4	3	2	1	

จากตารางที่ 1 ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนจิตรลดาตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นดังนี้

- 1) พัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนโดยเน้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
 - 1.1) ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้วยการระดมพลังสมอง
 - 1.2) ด้านความคิดริเริ่ม ด้วยการลงมือทำ และการใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์
- 2) พัฒนาการจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
 - 2.1) ด้านความคิดคล่อง ด้วยการใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์
 - 2.2) ด้านความคิดคล่อง และความคิดละเอียดลออ ด้วยการระดมพลังสมอง
 - 2.3) ด้านความคิดคล่อง ด้วยการลงมือทำ
- 3) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
 - 3.1) ด้านความคิดละเอียดลออ ด้วยการระดมพลังสมอง
 - 3.2) ด้านความคิดริเริ่ม ด้วยการใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์
 - 3.3) ด้านความคิดละเอียดลออ ด้วยการลงมือทำ
- 4) พัฒนาหลักสูตรโดยเน้นความต้องการจำเป็น และวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้านความคิดละเอียดลออ

อภิปรายผล

ด้านสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การคิดหาคำตอบที่หลากหลายของนักเรียนผ่านการอภิปรายในชั้นเรียนนั้น จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลการคิดหาคำตอบที่หลากหลายของนักเรียนผ่านการอภิปรายในชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bill Lucas and others (2013) และ Pamela (2011 อ้างถึงใน Bill Lucas and others, 2013) ที่กล่าวว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการประเมินผลให้เป็นแบบ formative assessment เพื่อให้ครูสามารถวัดพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างเที่ยงตรง และเมริกา ตรรกาวาทการ (2556) พบว่า สามารถวัดและประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนานักเรียนด้านความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งการสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

2. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จะเห็นได้ว่าโรงเรียนควรมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องของนักเรียน ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือทำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมพร หลิมเจริญ (2552) ที่พบว่า หลักการที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ให้มีอิสระในการคิด มีอิสระในการลงมือปฏิบัติงาน และมีอิสระในการเรียนรู้ นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ ในการศึกษาของ Heinla and others (2012 อ้างถึงใน สิริินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู, 2559) พบว่า ถ้าบรรยากาศทางสังคมดีจะมีผลให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น และการที่ครูผู้สอนจัดบรรยากาศที่สนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยในการคิดและการลงมือกระทำ จะเป็นการสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น

3. สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดเพิ่มเติมรายละเอียดของคำตอบเดิมให้สมบูรณ์มากขึ้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดละเอียดลออ จากการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือทำ สอดคล้องกับ Kolb (1984 อ้างถึงใน วรนาถ อยู่สุข, 2555) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey กล่าวคือ กระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการปรับเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประสบการณ์รูปธรรม ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง ขั้นที่ 3 การสรุปเป็นหลักการนามธรรม ขั้นที่ 4 การทดลองปฏิบัติจริง โดยการทดลองปฏิบัติจริงเป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้ใช้มันในทศวรรษในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการประยุกต์ใช้ นักเรียนต้องนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการตอบคำถาม และขยายแนวคิดไปยังสถานการณ์อื่น ๆ ที่อยู่ในชีวิตประจำวัน หรือเป็นการนำเอาหลักการคิดเชิงเหตุผลอย่างแยบคาย เพื่อนำมาตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดเชื่อมโยงไปยังสิ่งอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ

4. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาหลักสูตรรายชื้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมความคิดละเอียดลออ ซึ่งลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรคือ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความคิดละเอียดลออของนักเรียน จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดย Bill Lucas and others (2013) กล่าวว่า การทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในโรงเรียนคือ การแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำ

หลักสูตรที่เป็นทางการของโรงเรียน และต้องมีการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ ในส่วนของการส่งเสริมด้านความคิดละเอียดลออ สอดคล้องกับชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) ที่กล่าวว่า ความคิดละเอียดลออเป็นความคิดที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสังเกต ใส่ใจสิ่งรอบข้าง โดยต้องใช้ประสบการณ์เดิมมาบูรณาการกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ จึงต้องใช้ระยะเวลา และความสามารถเฉพาะตัวบุคคลในการพัฒนา ทำให้ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด

ด้านความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า

1. ลำดับความต้องการจำเป็นของการวัดและประเมินผลที่สูงที่สุดคือ การคิดหาคำตอบที่หลากหลายของนักเรียนผ่านการอภิปรายในชั้นเรียน โดยมีแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการคือ พัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนโดยเน้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้วยการระดมพลังสมองนั้น จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับอุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ (2544 อ้างถึงใน นัฐยา ทองจันทร์, 2559) ซึ่งได้สรุปเกี่ยวกับการระดมพลังสมองไว้ว่า การระดมพลังสมองเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหาหลายทิศทาง โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบ ซึ่งครูสามารถวัดและประเมินผลของนักเรียนได้จากสภาพจริงในชั้นเรียน นอกจากนี้ สมพร หลิมเจริญ (2552) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยสรุปเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มและเทคนิคระดมพลังสมองว่าเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างความคิดได้อย่างหลากหลาย คิดได้หลากหลายทิศทาง และคิดได้ในปริมาณมาก

2. ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สูงที่สุดคือ การลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว โดยมีแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการคือ พัฒนาการจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดคล่อง ด้วยการลงมือทำ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดคล่อง ด้วยการลงมือทำ ซึ่งวิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ (2558) พบว่า บรรยากาศของการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานคือ สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ การสนับสนุนให้คิด และสิ่งที่จำเป็นมากคือ การให้กำลังใจ ซึ่งกระบวนการที่จะสามารถทำให้นักเรียนรู้สึกอิสระและกล้าแสดงออกถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ทำได้ด้วยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้โดยใช้หลักการของจิตตปัญญาศึกษา (ธีรบุญ ไพโรจน์อังสุธร, 2558) นอกจากนี้ ทวีป อภิสิทธิ์ (2559) กล่าวถึงหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้

การจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมให้อำนวยต่อการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอให้คิดเอง ลงมือทำ ทดลอง เลือก และสรุปด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง และนำไปต่อยอด เป็นผลให้นักเรียนมีทักษะความคิดคล่องเพื่อแก้ปัญหา ในคราวถัดไป

3. ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงสุดคือ การลงมือปฏิบัติจริง ของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดเพิ่มเติมรายละเอียดของคำตอบเดิมให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการคือ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดละเอียดลออ ด้วยการลงมือทำ จะเห็นได้ว่าโรงเรียน ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำของนักเรียน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน ด้านความคิดละเอียดลออ ซึ่งสอดคล้องกับวันเพ็ญ นันทะศรี (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิดพบว่า ความสามารถและ ทักษะความคิดของนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นมีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมคือ การได้ลงมือปฏิบัติจริงของนักศึกษา พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้กับเพื่อนในกลุ่ม จึงทำให้นักศึกษาสามารถแตกแขนงความคิด ของตนเองมากขึ้น สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดของคำตอบได้มากขึ้น

4. ลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรคือ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในการส่งเสริมความคิดละเอียดลออของนักเรียน โดยมีแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการคือ พัฒนาหลักสูตรโดยเน้นความต้องการจำเป็น และวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้านความคิดละเอียดลออ จะเห็นได้ว่าแนวทางนี้สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่ได้ เสนอขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการ 2) ตั้งวัตถุประสงค์ 3) เลือกและจัดระบบเนื้อหา 4) เลือกและจัดระบบประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) สิ่งที่จะประเมินผล และวิธีการ นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรยังสอดคล้องกับ Oliva (2001 อ้างถึงใน อัญชลี สารัตนะ, 2559) ซึ่งเสนอว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรสนใจหาความต้องการ จำเป็นจาก 5 แหล่ง ดังนี้ 1) ความต้องการจำเป็นของนักเรียนทั่วไป 2) ความต้องการจำเป็นของสังคม 3) ความต้องการจำเป็นของนักเรียนเฉพาะคน 4) ความต้องการจำเป็นเฉพาะชุมชน และ 5) ความต้องการ จำเป็นที่ได้จากเนื้อหา ซึ่งในบริบทนี้ควรเน้นความต้องการจำเป็นของสังคมหรือโรงเรียน ที่ต้องการ ให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน (formative assessment) และเน้นการประเมินจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การวัดและประเมินผลด้วยการอภิปรายในชั้นเรียนด้านการคิดหาคำตอบที่หลากหลายของนักเรียน มีสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อีกทั้งด้านการคิดหาคำตอบที่แปลกใหม่ การคิดรวดเร็วให้ได้ปริมาณมากของนักเรียนผ่านการอภิปรายในชั้นเรียน ล้วนมีสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อยกว่าในรายชื่ออื่น ๆ ซึ่งแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนโดยเน้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ด้วยการระดมพลังสมอง เป็นการวัดและประเมินผลขณะที่นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างในชั้นเรียน ซึ่งจะพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะชีวิตเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง โดยครูควรมีการประเมินผลเมื่อนักเรียนสามารถแสดงออกถึงความสามารถในการคิดได้

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศการเรียนรู้ของการลงมือปฏิบัติของนักเรียนด้วยเทคนิคของจิตตปัญญา เพื่อให้นักเรียนรู้สึกมีอิสระในการคิด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีสภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแนวทางการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความคิดคล่องแคล่ว คือให้นักเรียนได้มีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้เร็วที่สุด เป็นการหาคำตอบได้มาก ๆ ได้จำนวนความคิดปริมาณมากในเวลาจำกัด การฝึกความคิดคล่องแคล่วจากการลงมือปฏิบัติ ควรให้นักเรียนพรั่งพรูความคิดของตนเองออกมาให้มากที่สุดอย่างอิสระ รวมทั้งการถ่ายทอดความคิดออกมาในปริมาณมากอาจทำให้มีทางเลือกดี ในการนำความคิดที่ดีไปใช้ในการแก้ปัญหา แต่การที่นักเรียนจะรู้สึกอิสระในการแสดงความคิดเห็นได้ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้นักเรียนรู้สึกมีกำลังใจ เกิดความไว้วางใจ และเรียนรู้ที่จะรับฟังกันตามเทคนิคของจิตตปัญญา

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการที่มีความพร้อมและทันสมัยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน เพื่อส่งเสริมความคิดละเอียดลออ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการส่งเสริมความคิดละเอียดลออของนักเรียนด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ คือ การให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนจะถูกนำเสนอด้วยคำถาม ปัญหา สถานการณ์ หรือกิจกรรมที่ต้องทำให้เกิดความรู้สึกรักการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และการลงมือปฏิบัติจะก่อให้เกิดทักษะที่นักเรียนสามารถมองสิ่งต่าง ๆ ได้รอบด้าน ก่อให้เกิดความคิดอย่างละเอียดลออ จึงเป็นการฝึกฝนจนเกิดเป็นความชำนาญ นอกจากนี้

ครูอาจนำโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการขยายการเรียนรู้ที่ยกระดับการทำโครงงานไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดสังเคราะห์ความรู้ด้วยนักเรียนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ให้นักเรียนนำเอาประสบการณ์มาปฏิบัติ แล้วบูรณาการความรู้เรียกกระบวนการเรียนรู้ที่ว่า Research-Based Learning

4. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียน เพื่อร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตร ด้านการส่งเสริมความคิดละเอียดลออ มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด โดยอยู่ในระดับปานกลาง และลำดับความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรและการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร ด้านการส่งเสริมความคิดละเอียดลออมีค่าสูงที่สุด ซึ่งควรเป็นหลักสูตรที่มีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีเวลาไตร่ตรอง ไม่บีบคั้นด้วยเวลา แต่ความคิดละเอียดลออถือว่าเป็นองค์ประกอบที่พัฒนาค่อนข้างยาก เพราะต้องขึ้นอยู่กับทักษะของนักเรียนด้านการสังเกต และการนำเอาประสบการณ์เดิมมาบูรณาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียน (formative assessment) เปรียบเทียบกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษามาจากการใช้ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่ามากที่สุด
4. ควรมีการศึกษามาจากการใช้หลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

รายการอ้างอิง

- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24ก หน้า 29-36, (2550, 16 พฤษภาคม)
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีป อภิสิริ. (2559). *กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยรัตน์ บัวพันธ์. (2558). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ธีรญา โพธิ์ทอง. (2559). *จิตตปัญญาศึกษา (ภาควิชา)* : *Contemplative Education*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.runwisdom.com/2016/03/contemplative-education.html> [15 มิถุนายน 2561]
- นัฐยา ทองจันทร์. (2559). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ*. *บัณฑิตวิจัย*, 7(1), 1-14.
- เบญจพร อยู่เจริญ. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนและปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มบูรพา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เมธิกา ธรรมกาวการ. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- โรงเรียนจิตรลดา. (2560). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2559*.
- วรรณธ อยู่สุข. (2555). *การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ และวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วันเพ็ญ นันทะศรี. (2560). *การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาด้วยการเขียนแผนที่ความคิด*. *บัณฑิตศึกษา*, 14(64), 43-50.
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2558). *การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL)*. *นวัตกรรมการเรียนรู้*, 1(2), 23-37.

- สมพร หลิมเจริญ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู. (2559). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา
สาขาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง. *Veridian E-Journal*,
Silpakorn University, 9(2), 1245-1261.
- อัญชลี สารรัตน์. (2559). การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Needs Assessment) เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรและการเรียนการสอน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 24(1-2), 9-20.
- อารี พันธุ์มณี. (2557). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- Davis, G. A. (2003). Identifying Creative Students, Teaching for Creative Growth. In Conlangelo,
N., & Davis, G. A., *Handbook of Gifted Education*, pp. 311-324. United State of
America: Pearson Education.
- Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill Book.
- Lucas, B., G. Claxton, & E. Spencer (2013). Progression in Student Creativity in School:
First Steps Towards New Forms of Formative Assessments, *OECD Education
Working Papers*, No.86, Paris: OECD Publishing.

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Abhisit T. (2016). *Activities to promote creativity for children and youth*. Bangkok: Chulalongkorn
University Press. [In Thai]
- Boonchucherd, L. S. (2016). Development of creative abilities of students Early Childhood
Education by using self-directed learning management processes. *Veridian E-Journal*,
Silpakorn University, 9(2), 1245-1261. [In Thai]
- Buaphan T. (2015). *The presentation of school administration strategies for enhancing
the creative features of elementary school students*. (Doctoral's thesis, Chulalongkorn
University). [In Thai]
- Chitralada School. (2017). *Self-assessment report of the academic year 2016*. [In Thai]
- Limcharoen S. (2009). *Curriculum development to promote creativity*. For 2nd grade
students (Doctoral's thesis, Srinakharinwirot University). [In Thai]

- Luechaipanit, W. (2015). Creative teaching is based on Creativity-based Learning (CBL). *Learning innovation*, 1(2), 23-37. [In Thai]
- Nantasri, W. (2017). Developing creative skills of students by writing mind maps. *Graduate Studies*, 14(64), 43-50. [In Thai]
- Phairojangsuthorn, T. (2016). *Contemplative Education*. [Online]. Source: <http://www.runwisdom.com/2016/03/contemplative-education.html> [15 June 2018]
- Phanmanee, A. (2014). *Practice to think as Think creatively*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Pornroongroj, C. (2003). *Creativity*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Sarnratana, A. (2016). Needs Assessment for curriculum development and teaching development. *Journal of Education Khon Kaen University*, 24(1-2), 9-20. [In Thai]
- Takkawatakarn, M. (2013). *Development of activity sets to promote creative skills for elementary school students*. (Master's thesis, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Thongchan, N. (2016). The development of scientific creativity of lower secondary school students by brainstorming learning management. *Graduate Research*, 7(1), 1-14. [In Thai]
- Wonganutaroj, P. (2010). *Academic administration*. Bangkok: Bangkok Supplementary Media Center. [In Thai]
- Yoocharoen, B. (2008). *The study of the relationship between learning environment factors and personal factors and scientific creativity of grade 6 students in schools under the jurisdiction of Bangkok Burapha group*. (Master's thesis, Srinakharinwirot University). [In Thai]
- Yoosuk, W. (2012). *Development of reasoning ability and mathematical creativity of mathayom suksa 4 students by using a set of supplementary mathematics courses and an experiential learning cycle*. (Master's thesis, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Ministry of Education. (2007). Ministerial Regulations define rules and procedures for decentralization of administration and education. (2007, 16 May). *Royal Gazette*. Vol.124 Part 24 a. [in Thai]